

Павленчик Н., к.е.н., доцент
Львівський національний аграрний університет

ІНВЕСТИЦІЙНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ РОЗВИТКУ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Високий рівень взаємообумовленості має місце між стадіями суспільного виробництва на етапах технологічного виробництва і споживання. Споживання спонукає людей до виробництва того продукту у якому є потреба і який буде спожитий, а виробник знову поновить його виготовлення. "Якщо ми розглянемо уважно структуру ринкової економіки, то побачимо, що нею управляють два монархи - споживач і технологія" [4, с. 77]. Споживчий ринок тісно пов'язує виробників і споживачів. Через уподобання та платоспроможність останні управляють виробниками як і куди спрямовувати свої ресурси. Виробники виходять з того, які матимуть доходи від виробництва певного виду продукції і як наміри їх економічної діяльності узгоджуються з наявними ресурсами. Господарства з відсталою матеріально-технічною базою, застарілими технологіями, організацією і управлінням не можуть бути конкурентоздатними на ринку сільськогосподарської продукції тривалий час. Знизити індивідуальні витрати можна шляхом застосування найефективніших способів виробництва на основі впровадження інновацій.

Щоб забезпечити економічну, а через неї і національну безпеку країни, доцільно розвивати і зміцнювати ядро народногосподарського комплексу - аграрну галузь, яка здатна виробляти та постачати на внутрішній і зовнішній ринки високоякісну конкурентоспроможну продукцію у чималих обсягах. Наявні місцеві ресурси України, а це родючі ґрунти і сприятливі кліматичні умови, є придатними для виробництва багатьох видів сільськогосподарських культур, що мають необмежений попит на світовому ринку. Україна спроможна виробляти близько 80 млн. т зерна, 5,5 млн. т цукру, 25 млн. т картоплі, 15 млн. т овочів, 6 млн. т м'яса, 30 млн. т молока, 25 млрд. шт. яєць та багато іншої продукції. Нещодавно Україна з розрахунку на душу населення займала перше місце в Європі з виробництва цукру, друге - зерна, молока та масла, третє - картоплі та м'яса [5].

Нині виконати такі грандіозні завдання та й навіть, щоб забезпечити населення країни продуктами харчування у повному розмірі, відповідно до науково-обґрунтованих норм, необхідно збільшити обсяги виробництва основних видів продукції у 1,5 - 2 рази. Досягнути зазначених перспектив, за умов втрати багатьма сільськогосподарськими товаровиробниками

виробничого потенціалу, погіршення можливостей відтворення матеріально-технічної бази, яка зношена і морально застаріла, у форматі високого диспаритету цін на сільськогосподарську і промислову продукцію, практично неможливо. Вихід із ситуації, що склалася в аграрному секторі економіки є можливим за умови вирішенні в єдності двох завдань: відродження впевненості, зацікавленості та сил сільських товаровиробників з одного боку, а з другого - надання їм державної допомоги шляхом створення умов для розв'язання питань фінансово-кредитного, енергетичного і матеріально-технічного забезпечення.

На застарілій матеріально-технічній базі і технологіях сільськогосподарські товаровиробники не спроможні виробляти конкурентоздатну продукцію не лише на зовнішній, а й на внутрішній ринок. А відтак, значна частина продукції сільського господарства за нелегальними і тіншовими каналами завозиться на наш ринок сільськогосподарської продукції з зарубіжних країн і таким чином українські споживачі стимулюють розвиток закордонних товаровиробників. Усе це змушує посилювати інвестиційну діяльність сільськогосподарських підприємств та зміцнювати їх матеріально-технічну базу на інноваційній основі.

Зміцнення виробничого потенціалу потребує мобілізації внутрішніх джерел, залучення коштів з інших галузей та видів економічної діяльності, розширення масштабів кредитування сільського господарства та збільшення надходжень іноземного капіталу, оскільки обмежена внутрішня платоспроможність споживачів на ринку сільськогосподарської продукції, висока собівартість і низькі реалізаційні ціни на аграрну продукцію не забезпечують сільськогосподарським підприємствам одержання тих доходів, які потрібні для інноваційного розвитку їх матеріально-технічної бази.

Практичний досвід впровадження інноваційних технологій свідчить, що це є можливим при застосуванні потужних тракторів і широкозахватних універсальних машин та знарядь, які за один прохід виконують декілька операцій основного обробітку ґрунту, посіву, внесення мінеральних добрив та догляду за сільськогосподарськими культурами із застосуванням, що дає можливість зменшити щільність виконуваного обсягу еталонних гектарів з розрахунку на один гектар посіву та кількість використовуваних тракторів і сільськогосподарських машин. В кінцевому результаті зменшується ущільнення ґрунту при його технологічному обробітку і експлуатаційні витрати на використання техніки. Наприклад, при звичайній технології на виробництві зернових, з використанням вітчизняної вузько операційної техніки, доводиться виконувати близько 10 - 12 га еталонної оранки на гектар посіву. В наслідок високої інтенсивності і надмірного використання кількості сільськогосподарської техніки зростають експлуатаційні витрати. Якщо

виходити з того, що на один гектар еталонної оранки затрачається 15 кг дизельного пального, то з розрахунку на один гектар посіву, лише витрати на пальне, за умов нинішньої його ціни, становитимуть близько 1040 грн. Розрахунки показують, що при ефективному використанні технологічних характеристик нових універсальних машин та їх можливостей, за умови оптимізації машино-тракторного парку, можна зменшити витрати на придбання технічних засобів на 15 - 20 % і одночасно знизити експлуатаційні витрати на їх використання до 10-15 %.

Дуже високими є ціни на ефективну, високопродуктивну і досконалу техніку, яка забезпечує інноваційний розвиток сільськогосподарського виробництва. Граничні ціни на окрему сільськогосподарську техніку і обладнання, які пропонуються аграрним товаровиробникам, для впровадження ресурсозберігаючих і екологічнобезпечних технологій, в тому числі і зарубіжного виробництва, постачання якої здійснювалося у 2010 році становили, наприклад: сівалка марки "Н(Ж8Н АГРО-СОЮЗ" АТО 18.35 (ТОВ ВП "Агро-Союз") - 1795,5 тис. грн., культиватор марки "Н(Ж8Ы АГРО-СОЮЗ" ГО 18.30 (ТОВ ВП "Агро-Союз") - 688,6 тис. грн., агрегат посівний комбінований АПК-5,7 "Гарант" (ТОВ "Донецькспецагромаш" - 156,0 тис. грн.

З огляду на цінові тенденції, що склалися на внутрішньому і світовому ринках на техніку для сільськогосподарських товаровиробників її здешевлення не відбудеться. На перспективу ціни, навпаки, будуть зростати і зниження капіталомісткості, в умовах використання багатоопераційної сільськогосподарської техніки, не очікується. Тому, інноваційний розвиток матеріально-технічної бази сільськогосподарських товаровиробників можливий лише за вагомої державної їх підтримки. Це може відбутися за рахунок регуляторного втручання держави в ціноутворення на сировину і матеріали промислового походження й сільськогосподарську продукцію на користь сільськогосподарських товаровиробників та виділенням їм суттєвої фінансової допомоги, тобто мова йде про стимулювання інноваційної функції ринку сільськогосподарської продукції на стадії виробництва шляхом надання дотацій.

Нинішній рівень державної допомоги і різних виплат, встановлених законодавчо з розрахунку на один гектар посіву чи на одну голову худоби, далеко не відповідає тим витратам, які несуть сільськогосподарські товаровиробники. Тим більше, що підтримка державою сільськогосподарських товаровиробників повинна розглядатися у контексті підвищення ефективності їх виробництва і зміцнення фінансового стану підприємств. Співвідношення застосування різних форм і методів регулювання ринкових відносин повинно відбуватися на основі законодавчого забезпечення формування і

функціонування ринкової економіки з застосуванням цілеспрямованої цінової політики, впровадженням ефективної кредитної та стимулюючої системи.

Література

1. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015р. // *Економіка АПК*. -2007. -М11. -С. 2- 57.
2. Іваницька С. Д. Використання бюджетних коштів на підтримку сільськогосподарського виробництва / С. Д. Іваницька // *Економіка АПК*. - 2003. -№ 6.- С. 89-93.
3. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України // *Відомості Верховної Ради України*. -2004. — № 49.
4. Самуельсон П. Економіка : підручник. / П.Самуельсон. — Львів : Світ, 1993. -495 с.
5. Статистичний щорічник України за 2009 рік / за ред. О. Г. Осауленка. - К. : Консультант, 2010. - 551 с.
6. <http://www.zako!!1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>

УДК 33041

Пацан М.М. студентка НТУУ «КПІ», м. Київ

РІВЕНЬ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

З розвитком світової економіки найважливішим стає рівень розвитку та впровадження інноваційної системи на підприємствах. Для формування такої системи необхідно враховувати всі умови й мобілізувати внутрішні джерела по стимулюванню інноваційної активності. Підприємства, що мають достатній рівень забезпеченості інноваційних технологій є запорукою високого рівня конкурентоспроможності та сталого розвитку. Проте, не слід забувати і про ряд проблем що виник у процесі сучасного розвитку економіки - спостерігається сповільнення Інноваційних процесів у системі господарювання. Виникнення неузгодженості між дійсним станом інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах і очікуваними результатами обумовлюють необхідність пошуку прогресивних методів удосконалення механізму управління інноваційними процесами на державному, галузевому, регіональному та мікрорівнях.

Інноваційний процес в Україні уже тривалий час знаходиться на точці замерзання. Зрушити ситуацію на краще не допомогли і численні рішення, що приймалися на високому державному рівні, тому що для їх реалізації не було підготовлено ґрунт. Таким ґрунтом для економіки є інституційна структура